

Fotograf Štreit: o odcházení i nejsilnějším okamžiku života

2.12.2025 - Adam Pluhař | Technická univerzita v Liberci

Jindřich Štreit, ikona české dokumentární fotografie, představil na TUL v přednášce nazvané „O naději, pokoře a síle lidskosti“ své fotografické cykly „Být doma“, „Nejste sami“, „Kóma“, „Jsem sestra“ nebo „Ze tmy ke světlu“. Přednáška o závažných a společností často vytěsňovaných tématech paliativní péče a umírání, životě ve vězení i dlouhodobé nemoci se konala v rámci cyklu 5400 vteřin inspirace.

Profesor Štreit ve svých souborech mimo jiné mapuje činnost mobilního hospice a obecně prožitky lidí v náročných životních a rodinných situacích. Jeho snímky vyznívají tak, jako by chtěl ukázat, že umírání a odchod patří k životu a nemusí být anonymní, bolestný nebo odtržený od blízkých.

Sám přiznává, že je obtížné tyto fotografie vystavovat. *„Jsou to témata, o jejichž vystavování většinou není zájem, společnost je donedávna spíše vytěsňovala. Nechtěla je vidět, nechtěla o nich slyšet ani mluvit. Já jsem fotograf, který se rozhodl už před mnoha lety dělat fotky o tématech a příbězích, které společnost nechce. Téma paliativní péče sahá až ke kořenům života a smrti. Je ale důležité proto, že se týká nás všech. Jsou to témata pro společnost potřebná – je důležité o nich vědět a přemýšlet,“* vysvětlil Jindřich Štreit svoji motivaci k zachycování těchto těžkých témat.

Fotograf představoval jednotlivé existenciální fotografie a s citlivostí i porozuměním je komentoval. Vyprávěl silné příběhy, jež jsou za jednotlivými snímky ukryté. Fotografie nejsou jen o odcházení, ale zachycují i lásku, obětavost a sílu domácí péče. *„Nejsilnějším okamžikem života je být s člověkem do poslední sekundy,“* pronesl profesor Štreit.

Fotografie z cyklu „Být doma“ nafotil v letech 2020 a 2022 v oblasti působnosti Charity Šumperk. Cyklus vznikl proto, aby podpořil rozvoj domácí specializované paliativní péče. A profesor Štreit promítal i snímky z cyklu „S láskou“, který začal fotografovat v roce 2018 ve spolupráci se sdružením Nejste sami. Také tyto fotografie dokumentují péči o lidi a loučení s lidmi, kteří odcházejí ze života doma, obklopeni rodinou, v náručí blízkých a zachycují i práci pečujících či zdravotníků.

Profesor Štreit v univerzitní aule představil i další cykly spojené se zdravotnictvím: „Kóma“ a „Jsem sestra“. Zachycuje v nich příběhy osob, které procházejí léčbou, jejich blízkých i zdravotnického personálu. V prvním jmenovaném obrazově představil centrum pomoci pro vigilní kóma Arcada NeuroMedical Center, včetně příběhu o jeho založení.

Promítal a komentoval rovněž fotografie z cyklu „Ze tmy ke světlu“, který se věnuje práci s lidmi ve výkonu trestu, především v souvislosti s vězeňskou duchovní službou. Jindřich Štreit u vězněných nepátrá, za jaký skutek jsou odsouzeni, jen dokumentuje jejich pobyt za mřížemi, přistupuje k nim znovu se vši důstojností, rovností, nadějí. I do takto vážných témat však během přednášky dokázal včlenit humor sobě vlastní a aulou se tak místy rozhostil smích diváků.

Jeho práce se dál šíří i díky mnoha vydávaným publikacím. *„Ke každému tématu, na kterém pracuji, se snažím vždy vydat katalog nebo nějakou tiskovinu, která posune to téma tak daleko, že nezanikne, žije dál a je připraveno k tomu, aby bylo vystavováno,“* poznamenal profesor Štreit.

»Nejdůležitější hodnota je Láska«

Věhlasný fotograf přijel na TUL přednášet na pozvání Aleny Čechové, pedagožky katedry pedagogiky a psychologie Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické TUL a Fakulty zdravotnických studií TUL. Alena Čechová pozvala Jindřicha Štreita na Institutu tvůrčí fotografie na Slezské univerzitě v Opavě. *„Na profesoru Štreitovi mě mimo jiné zaujalo, že si vybírá témata, která se týkají každého člověka. K závažným tématům přistupuje s mimořádnou citlivostí a respektem. Jindřich Šreit fotografuje podstatné věci a ty snímky nejsou prvoplánově líbivé, mají sílu v člověku něco nastartovat a změnit, zahájit vnitřní uvažování, a to mi připadá kardinální. Vzpomínám často na větu, kterou mi jednou řekl na Horní Bečvě a při přednášce v Liberci ji zopakoval: ‚nejdůležitější hodnota je Láska‘ a z jeho fotografií, i chování mu to věřím. Jsem ráda, že ji teď v hojném počtu mohli slyšet i mé studentky a studenti,“* poznamenala Alena Čechová.

Přednáška se na Technické univerzitě v Liberci konala v rámci Cyklu 5400 vteřin inspirace – přednášek a debat s inspirativními osobnostmi. Název odkazuje na 90 minut (5400 sekund), které odpovídají délce jednotlivých akcí. Cyklus na TUL běží už čtvrtým rokem. Za tu dobu se už v univerzitní aule uskutečnily více než dvě desítky setkání. *„Snažíme se zvát lidi, kteří jsou inspirativní nejen pro konkrétní fakultu, ale pro celou akademickou obec a pro širokou veřejnost. Pokud bude mít někdo z akademické obce nápad na dalšího hosta, může být z jakéhokoliv oboru, nechť se na nás obrátí,“* zmínil autor Cyklu 5400 vteřin inspirace Josef Šedlbauer.

Adam Pluhař

<https://tuni.tul.cz/a/fotograf-streit-o-odchazeni-i-nejsilnejsim-okamziku-zivota-165447.html>